

169-2
L 570

L. Irvings

Būsim eiropieši

Mācība par pareizo toni

Izdevniecība „Jaunā Doma“ Rīgā,
Kr. Barona ielā 16-18.

366777

L 69-2
L 570

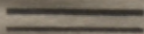
duļķ

L
39

L. IRVINGS

Būsim eiropieši

Mācība par pareizo toni

Izdevniecība „JAUNĀ DOMA“
Rīgā, Kr. Barona ielā Nr. 16-18.

Vija Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

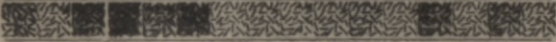
86

M. Apiņa tipogr. Rīgā.
Kr. Barona ielā Nr. 16-18.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~98-18712~~

03080474 61

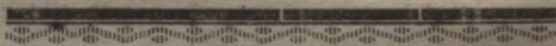
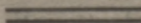

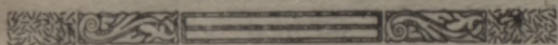
Priekšvārds.

Ļaužu savstarpējās attiecības noteic likumi un paradumi, jeb konvencionalās normas. Likumus izdod valsts vara un to pārkāpšanu soda tā pati valsts vara, konvencionalās normas jeb sabiedriskās dzīves likumus rada sabiedrība un to nepildīšanu soda sabiedrība pati. Tādēļ arī šie likumi visiem jāzin. Mums, jaunai tautai, šie pēdējie likumi ir maz pazīstami. Nospiesības laikos tie arī nebija visai vajadzīgi. Tagad turpretīm, kā brīvai tautai, kā mums nav nekādu aizbildņu, mums jāzina sabiedriskās dzīves likumi, savādi mūs neuzskātīs par brīvu, izglītotu tautu, bet gan ierindos mūs stārp aziātiem.

Katris no mums tomēr grib tikt uzskatīts par izglītotu cilvēku. Tādēļ mācī-

simies zināt to, kas jāzin katram kultūras
cilvēkam. Šajā mazā grāmatiņā mēs ie-
tversim visu to, kas nepieciešams un ne-
sniegsim nekā lieka.

I. Cilvēks pats.

Cilvēka ārējam izskatam sabiedrība piegriež lielu vēribu. Mēs runāsim šeit par neapsegtām ķermeņa daļām, rokām un galvu.

Sejai jābūt arvien tirai; tā nedrīkst būt taukaini spīdīga. Tādēļ seja jāmazgā pirms katras rādīšanās sabiedrībā. Seja nedrīkst būt arī nemakulīgi smiņķēta vai slikti pūderēta. Visi mākslīgie līdzekļi jālieto ar mēru un saprātu. Sliktu iespaidu atstāj pinnaina seja. Ja tāda jums ir, tad jāgriežas pie ārsta. Sejas krāsa mazāk krit svarā, bet vasaru labu iespaidu atstāj vara iedegusi seja, citos gada laikos — balti sārta.

Bārda, ja tāda jums aug, jāskuj vismaz 3 reizes nedēļā, jeb jāaudzina. Tagad gan bārdas sastopamas reti. Modēi — pilnīgi noskūtas sejas. Jāsaka tomēr, ka noskūta seja nav dabīgā stāvokli un tādēļ šī mode — ātri vai vēlū izbeigsies.

Ūsas, bez bārdas ir galīgi izgājušas no modes un tādas nes tikai vecā paaudze.

ZOBI jātur tiri — spoži balti. Lai tie tādi būtu tie katru dienu jātura ar birstiti un zobu pulveri vai attiecīgu krēmu. Jālieto tikai tādi krēmi, kas nesatur darbojošas vielas (piem. chloratus). ļoti labus panākumus dod plaši pazīstamais krēms „M ē t r a“. Ja kāds zobs izkritis, ta vietā tūlī jāliek mākslīgais, vislabāk dabīgā baltā krāsā, jo „zelta zobi“ nav visai estētiski. Tuķša zoba vieta dara neglītu iespaidu un notas cieš runas skaidrība.

MATI viriešu personām akurāti jāsusukā: eļļot nav ieteicams, jo gluda, spīgīga galva nedara labu iespaidu; mati caur sukāšanu vai gludināšanu jāpieradina gulēt tā, kā to vēlaties. Damām — matiem jābūt frizētiem, saskaņā ar modes prasībām, bet pārmērīgi cirtot (lokot) nav ieteicams — tas dara samākslotu iespaidu.— Frizura nekad nedrīkst aizsegt pieres augšgalu, jo šāda frizurā piedod sejai neinteligentu izskatu (zema piere). Jāpiezīmē, ka

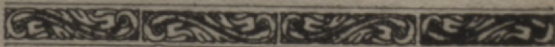
visas dabīgās matu krāsas ir vienlīdzīgi patīkamas un tādēļ domāt, ka viena, vai otra krāsa ir labāka un mākslīgi matus krāsot — ir pilnīgi veltīgs darbs. Mati jāmazgā remdenā ūdenī vismaz vienu reizi nedēļā, pretējā gadījumā mati top taukaini un pie ilgākas ne mazgāšanas sāk nepatīkami ost.

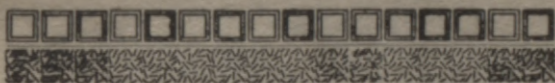
LŪPAS krāsot dāmām nav ieteicams, jo vairākus viriešu šāda krāsošana nepatīk. Ja lūpas ir nedabīgi bālas, tad tās var tikai viegli nokrāsot — līdz dabīgam sārtumam. To var darīt arī kungi.

UZACIS mēds krāsot pie reizes kā dāmas tā arī kungi, bet šie jābūt uzmanīgiem — uzacīm jābūt matu krāsā, bet ne savādā krāsā, jo tas radīs nedabīguma iespaidu

ROKAS jāuztur cik iespējams tīras, nagiem jābūt apgrieztiem un zem tiem nedr. būt ne mazākā melnuma. Gari nagi nav vairs modē. — Naga apakšas jāiztīra ar birstīti, nags jāapgriež ar asu nazīti tā, ka tas sedz pirksta virsgalu. Nagus var gludināt ar birsteina pulveri, bet ne pār-mērīgi, lai viņus nenoberztu planūs. Ja

roku āda sastrādāta cieta tā jāmikstina ar attiecīgu krēmu vai glicerīnu, apsmērējot vislabāk vakaros un pa nakti uzvelkot plānus cimdus.

II. Apģērbs.

Ģērbties var vienkārši, bet ar gaumi. Vienkāršība ir garīgas bagātības pazīme, greznība — materialas bagātības, bet pārgreznis apģērbs garīga tukšuma zīme. Apģērbam jābūt pielaiķotam Jūsu augumam — tam jāpiestāv labi, pēc mēra šūtam, kaut ar drēbe vienkārša. Tikai labs drēbnieks varēs tādu pagatavot un priekš ta nevajaga taupīt honorāru. Bet vissvarīgākais pie apģērba ir — tīrība un akkurātība. Neviens pleķis nedrīkst būt uz tā redzams, apkaklei un dienas kreklam jābūt nevainojami tīriem, kakla saitei nesaburzītai un nenosmērētai. Dāmām pie apģērba jāizvairās pārspilēt modi un jāizbēg viss pārlicu uzkrītošais.

Apģērbus izšķir rīta, dienas un vakarā tērpos. Rīta apģērbs kungiem sastāv no krāsainā vai raiba ērta svārkaun tādām pat biksēm. Dienas tērps ir tumšs,

krāsains vai gaišas darba drēbes, skatoties pēc gada laika un arī pēc tā, kāds ir laiks tanī dienā — saulains, apmācies vai lietains. Saulainā lieto gaišu uzvalku, bezsaules dienās tumšāku. Ziemā tikai tumšus. Vakara tērps kungiem ir melns — fraka, vizitsvārki vai smokings. Viesībās drikst rādīties tikāi vakara tērpā — Dāmām tērpi mainās saskaņā ar kattrreizējām modes prasībām. Rīta un dienas tērpiem jābūt vienkāršiem, bez uzkrītošām krāsām un rotām, vakara jeb viesību tērps var būt grezns, 'mežģinēts, var būt zelta un sudraba krāsu auģumi, rotas u. t. t. Dāmām pie apģērba jāievēro, ka balts tērps dara valkātāju pilnīgāku, bet melns slaiķāku. Korpulentām dāmām jāievēro, ka cieši piegulošs apģērbs taisa tās vēl pilnīgākas, bet vaļējs — tievākas.

CIMDI nav nepieciešami vasarā. Kungi tos šinī gadā laikā reti valkā, un arī dāmām tie nav obligatoriski. — Vasaras cimdiem jābūt gaišākiem, kā apģērbs. Sviņīgos gadījumos kungi velk baltus cimdus.

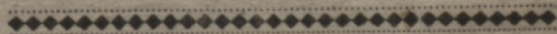
VIRSKREKLIS un apkaklīte jālieto ab-

solūti tīri un nesaplūkāti. Darba tērpam piederas krāsains kreklis un tāda pat mīksta, atlocīta apkaklīte, pie viesību tērpa, turpretim lieto baltu virskreklu ar tādu pat cietu, stāvu apkakli. Gumijas vai tamlīdzīgas apkakles pilnīgi nepielaižamas.

KAKLA SAITE (šlipse) vienīgais tualetes piederums, kur vīrietis var ielikt paša gaumi un fantāziju. Krasainu kakla saiti nēsā pie dienas (darba) tērpa, bet viesībās atļauta tikai melna. Melnu šlipsi lieto pie smokinga, bet pie frakas, ko lieto tikai sevišķi svinīgos gadījumos, pieder balta šlipse. Mākslinieki muziķi u. t. t. nēsa t. s. „ģenija“ šlipsi — kas ir kuplā kušķī sasista platā, no platas lentas sastāvoša kakla saite, ta parasti ir melna, bet svinīgos gadījumos balta. Ceļojumos u. t. t. var izvēlēties šlipes pēc savas fantāzijas. Šlipse nekad nedrīkst būt novalkāta vai sasmērēta. Ta jāapsien rūpīgi lai stāvētu taisni.

SMARŽAS lietojot jāraugās, lai tās nesmaržotu par daudz stipri. Smaržai jābūt

tikko manāmai un tai jābūt patīkamai.
Driksť lietot tikai vienu smaržu. Kungi
nesmaržošanas nemaz, vai arī ļoti mazā mēģā.

III. Rotas.

Kungi rotu lietu lietošanā aprobežoti. Var nēsāt tikai vienu līdz divus gredzenus. Pulksteņa ķēdei jābūt aizklātai — ir pret labo toni to nēsāt pārvilkta pār visu vēderu. Aproces nepiedien. Manšetu pogas var būt zelta, sudraba vai vienkārša raga. Spīdīgi krāsainas nēsāt nav eleganti. Tas pats sakāms par šlipes adatu.

Dāmām atļautas vairāk rotas. Bet jaunas meitenes aprobežotas šini ziņā. Tās drikst nēsāt tikai mazu gredzentiņu, neuzkrītošu kakla rotu vai medaljonu. Vecākas dāmas rotu nēsāšana nav aprobežotas. Jāizbēg tikai smagas, masīva zelta aproces vai kakla rotas. Labāk zelta mazāk; tā vietā var būt neliels, īsts briljantiņš. Auskari visādā veida ir pret smalko toni un tos nelieto neviena inteligenta dāma.

Apaviem vienmār jābūt nevainojami nopucētiem un nenosķiebtiem papēžiem.

— Pie vakara tērpa piederās: kungiem laku kurpes, dāmas var lietot arī vienkāršas melnās lakkurpes. Jāievēro kā pie melnām drēbēm nevar nēsāt krāsainus apavus

IV. Ēšana.

Ēdod dakšīņu ņem kreisā, bet nazi labā rokā. Visu barību papriekš ar nazi sagriezt un tad tikai ēst, kā to daži dara, nav pieklājīgi. Jāgiež tikai tas kumoss, kas pašu laik liekams mutē. Nazis ir tikai priekš griešanas. Ēst ar nazi, tas ir, likt nazi mutē, ir visnepieklājīgākais, ko vien variet izdarīt. Tikai viena šāda rīcība var samaitāt jūsu cieņu uz visiem laikiem. Karoti netur ar visu roku, bet ņem to viegli pirkstos, tā kā ikšķis nāk virs karotes kāta, bet rādītāja un vidus pirksts apakšā. Zalvjieti var uzklāt uz ceļiem. Aizlocīt to priekšā aiz kakla, vai iebāst pogu caurumos, nav vairs pieklājīgi. Seju zalvjietē nedrīkst slaucīt — priekš tam ir kabatas drāna. Nazi nemaz nelieto, ja padotais ēdiens ir pietiekoši mīksts, lai to sasmalcinātu ar dakšīnām, piemēram kotletes, zivis u. t. t. Šādos gadījumos dakšīņas ņem labā rokā.

Pie galda sēdot kungiem jāapkalpo dāmas, pasniedzot tām visu to, kas stāv tālāk.

No galda nedrīkst celties agrāk, pirms maltītes devējs dod zimi pats pieceļoties. Pie piecelšanās viegli paklanoties, parasti pret mājas māti, jāpateicās.

(? &-O-& ?) ! (? &-O-& ?)

V. Runas mācība

Labākā sabiedrībā pilnīgi jāizvairas no pašpuiciskiem izteicieniem, kā: „smērē beigts“, „šļūc pa diegu“, „iet forši“ u. t. t.

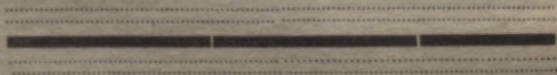
Runājot nedrīkst bieži atkārtot viedus un tos pašus izteicienus, piem: „Es jums saku“, „Saprotiet“ u. t. t. Ar šādiem izteicieniem Jūs tapsiet smieklīgs un kad būsiet aizgājūši, par jums zobosies. Tāpat nedrīkst lietot arī tādus izteicienus kā: „briesmīgi priecīgs“, „šausmīgi auksts“, „nāvīgi niknis“. Jāsaka: „loti priecīgs“, „nepārasti auksts“ u. t. t.

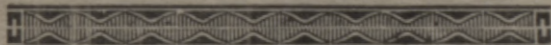
Vispārīgi sakot runā jāietura literāriskā valodā. Jārūnā skaidri, izteicot arvien noteiktas, nepārprotamas domas. Divdomīgi izteicieni nav pieklājīgi. Sabiedrībā nav pieklājīgi runāt par sevi un savām īpatņajām īpašībām. Jārūnā par tēmatu, kas visus interesē. Nedrīkst arī dot

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

98-18412

citiem padomus, ja dādus no jums neprasa Netaujājiet citu, bet neļaujaties arī sevi iztaujāt.

VI. Sveicināšana.

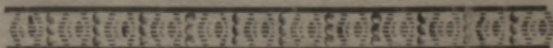
Kungi sveicina viens otru galvu palokot un paceļot cepuri. Cepuri ceļ ar to roku, kas stāv tālāk no sveicināmā. Sveicinot augstāk stāvošu personu, priekšniecību vai dāmu, palokas zemāk. Jaunas meitenes nelokas, bet taisa „kniksi“, tas ir paloka celi. Kungi sveicina arvienu pa priekšu un dāma atņemot sveicienu paloka galvu. Ejot divatā, ja vienu sveicinā, līdzgājējam arī jāatņem sveiciens.

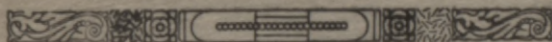
Roku pie sasveicināšanās vai atsveicināšanās sniedz pirmais augstāk stāvošais vai vecākais, Jaunākais vecākam vai augstāk stāvošam nedrīkst sniegt roku. Tāpat kungs nesniedz pirmais roku dāmai, bet gaida, lai to dara dāma.

Roku nedrīkst saņemt glēvi. Tā jāsaņem enerģiski spiežot, bet nevisai stipri, nedz ilgi. Stipri un ilgi spiest roku vai kratīt var tikai tuvas draudzības gadījumā. Kungi sasveicinājoties un atsveicinājoties

mēdz skūpstīt vecākām dāmām rokas. Jau nām meitenēm to nedrīkst darīt, cik patīkami lai arī tas nebūtu. Roku skūpstīšanai ir daudz pretinieku un mūsu zemē ta nav daudz izplātīta. Jāsaka tomēr, ka dāmām šis cienības pierādījums arvienu patīk un tādēļ Jums tas jāpieliēto, ja dāmas labvēlība Jūs interesē.

Roka jāskūpsta noliecoties pie tās, bet ne raujot to uz augšu. Lūpām viegli pieskaroties pie dāmas rokas virspuses bez trokšņa. Roku skūpsta tikai slēgtās telpās — uz ielas tas nav parasts. Visas citas skūpstīšanās atklātās vietās arī tuvinieku starpā nav sevišķi pieklājīgas. Jāsveicina dažreiz arī sveši, tā ieņemot viesnīcā vietu pie kopēja galda Jums jāpaklanās uz abām pusēm. Tāpat jāsviecinā klātesošie ieejot katrā mājīgā vietā, kā ārsta kabinetā vai advokata uzgaidamās istabās.

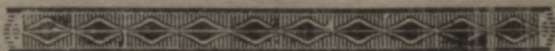

VII. Vizītes.

Pieklājības apmeklējumi pie mums nav pazīstami lai gan ārzemēs tos plaši praktizē. Pie mums notiek tikai darišanu vizītes, tādēļ dažus vārdus par tām. Pieņemsim kā jūs meklējat vietu, un šini nolūkā apmeklējat kādu augstāk stāvošu personu. — Ierodoties viņa pieņemamā istabā, jums jānodod kalpotājam jūsu karte. Ja tāda jums nav, jums jāpateic tam savs vārds un jālūdz pieteikt attiecīgai personai. Ja šī persona pieņem tieši bez apkalpotāja, tad jums tam jāteic vispirms savs vārds; kartiņu sniegt tam nedrīkstat. Kartiņas ir tikai priekš pieteikšanas caur trešām personām. Pats par sevi saprotams ka jūs nedrīkstat šai augstāk stāvošai personai sniegt pirmais roku. Ja šī persona jums roku nesniedz, tad sasveicināšanās un atvadišanās aprobežojas ar galvas palocīšanu. Pateikuši savu vārdu, jums, cik isi vien iespējams jāpasaka jūsu apmeklējuma mērķis — Ja ap-

meklējamā persona izrada gatavību par Jūsu lietu runāt, tad variet uzkaveties, pretējā gadījumā Jums, laiku nekavējot jāatvadās. Virsdrēbēs ierasties apmeklējamās personas kabinetā nav pieklājīgi. Darīšanās vizītēs ierodas dienas uzvalkā. Viesību tērps šeit neatstāj labu iespaidu. Ja Jūsu vizīte, turpretim, nes svinīgu raksturu, piem audiece pie valsts galvas, tad Jums jābūt frakā, baltā virskreklā ar tādu pat kakla saiti un baltos cimdos. Galvas sega tādos gadījumos — cilindris. Svinīga vizīte pēdējā laikā notiek arī melnos vizītsvārkos, pie stripota stilbu tērpa un melnas kakla saites. Apavi šādos gadījumos drīkst būt tikai melni.

VIII. Mielasti.

Augstākā sabiedrībā paradums prasa sarīkot šād un tad mielastus, t. i. viesības bez sevišķas nozīmes. Uz šādiem mielastiem ielūdz draugus, radus, labvēļus, u. t. t. Šādu viesību mērķis ir — uzturēt un stiprināt draudzības saites. Mielastos var pārrunāt arī darišanu lietas.

Viesus ielūdz šādos gadījumos kā mutiski tā rakstiski.

Rakstisks ielūgums var skanēt šādi:

„Ar šo pagodināties ielūgt Jūs ar kundzi uz pusdienām ceturtdien 17. š. m. pl. 7. vakarā. — A. un B. Kalniņi“.

Vai arī: „God Bēziņa kungu ar kundzi padevīgi lūdzam pagodināt mūsu māju, ierodoties pie mums uz glāzi tējas svēdien, 7. martā š. g. pl. 5. p. p.“

Visā cienībā

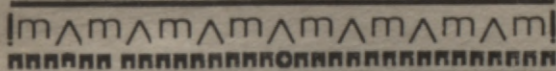
Kalniņš un kundze.

Ielūgt vār arī pa tālruni ka arī per-

sonīgi satiekoties vai apmeklējot ielūdza-
mo personu. Par {ielūgumu ir jāpateicās
ari tad ja nevariet to pieņemt. Nepieņem-
šanas gadījumā jāmin iemeslis kādē] izpa-
liekāt, piem: esat jau ielūgts citur, aizce-
lojat, veselība neatļauj vai taml.

Uz mielastiem ierodas frakās vai
vizītsvārkos, bet ja tas notiek vēlū vaka-
rā, tad smokingos.

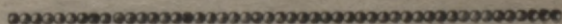

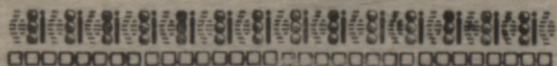

IX. Kas jāzin mielasta rīkotājam.

Pats par sevi saprotams, ka jāgāda, lai viesi tiešam labi pamielotos un justos omulīgi. — Viesiem ierodoties nama tēvs stāv priekšistabā, vai pie viesistabas durvīm. Tas sasveicinājas ar viesi un dāmas pavada tālāk līdz nama mātei. Svešie jastāda viens otram priekšā un jāiepazīstina. Kad viesi sanākuši, nama māte uzaicina sēsties pie galda. Dāmas pie galda ved kungi un tās tur apkalpo. Smalkākās viesībās uz katras vietas ir kartiņa ar viesu vārdu. Ja tādas nav, tad sēdēšanas kārtību nosaka nama māte. — Ēdienu jāsniedz no kreisās puses uz labo, lai ar labo roku to varētu ērti saņemt. — Pie galda vīrs ar sievu nekad nesēd blakus, tāpat brālis ar māsu. — Parasti vienā galda galā sēd mājas tēvs, bet otrā mājas māte. Tiem blakus skaitās goda vietas, kur nosēdina „labākos“ viesus. — Ēdienu

mielastos var būt ļoti dažādi, tie parasti nāk šādā kārtībā. 1) auksts uzkožamais, piemēram silķe ar krejumu, salāti ar liesu šķiņķi u. t. t. 2.) zupa. 3.) cepetis ar viesiem piederumiem. 4.) saldaiss ēdiens, 5.) kafija ar cepumiem. — Ēdienu pasniegšanu iesāk no tās personas, kas sēd mājas tēvam pa labi. Galdam jābūt dekorētam puķēm. Galdautam jābūt sniegbaltam krāsaini galdauti nepielaidami. Uz galda visu laiku var atrasties šķīvji vai vāzes ar augļiem vai saldumiem. Ja lieto dzērienu tad vīna pudeles stāv uz galda visu mielasta laiku. Katram viesim jābūt priekšā stāv glāzīte. Pirms ēšanas nemēdz dzert, bet pa ēšanas laiku, vienalga kāds ēdiens top pasniegts. Iedzert uzaicina nama tēva Katris viesis ielej savai apkalpojamaī damai un tad tikai sev. Pirmās glāzītes tukšo svinīgi pieceloties un ar attiecīgu uzrunu. Tālākās var tukšot bez ceremonijām. Pēc mielasta, kād viesi taisās aiziet, katris no tiem jāmēģina pierunāt vēl palikt. Sevišķi atturēt tomēr nevajaga.

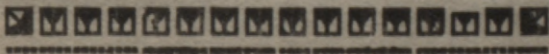

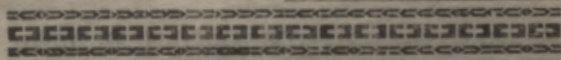

X. **Five - O'clock - Tea.**

(izrunā: faiv oklok ti)

Pēcpusdienas tēju tagad sarīko agrākajās kafijas vietā. To notur pulksten apm. 5. Uz pēcpusdienas tēju ielūdz kungus un dāmas tāpat, kā uz vakara viesībām. Pasniedz tēju ar cepumiem vai maizītēm. Ietur mazāk ceremoniju un viesi izturas nepiespietāki, kā vakara viesībās. Arī apģērbam šeit nav piegriežama tik liela vērība.

XI. Rauti un dinejas.

Rauti un dinejas ir mielasti, ko sarīko par godu kādai augstai vai populārai personai. Dineja līdzinājās viesību pusdienai. Tai ir ceremonials raksturs. Viesi parasti frakās. Galda runas nepieciešamas, kas grozās ap to personu, kurai par godu dod dineju. Militārās un dienesta personas dinejās ierodas dekorētas ordeniem un goda zīmēm. Rautam mēdz būt mazāk oficiāla rakstūra un to dod šaurākām aprindām.

XII. Ģimenes svētki.

SADERINĀŠANOS mēdz paziņot radiem
un draugiem ar īpašām drukātām kartiņām.
Saturs apmēram šāds:

Velta Gruzitis
Kārlis Laimiņš
saderinājūšies

Martā, 1932. g.

Rīgā.

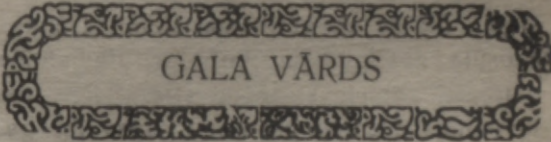
Ja saderināšanas dēļ tiek rīkotas
īpašas svinības, tad uz tām ielūdz piesū-
tot rakstu vai drukātu ielūgumu, tāpat
kā uz parastām viesībām. Saderināšanās
svinību mērķis ir iepazīstināt ligavu un
ligavaini ar radiem un draugiem; tā tas ar
jādara. Pie mielasta saderinātie sēd goda
vietā — galda vidū. Tērps: ligavai balles
kleita vai balts tērps, ligavainim — viesi-
bu uzvalks.

KĀZAS var svinēt mājās vai arī
nomātās telpās. Laulības var tāpat notikt
baznīcā vai mājās. Ligavainis kāzas ģērb-

jas frakā, baltā veļā, baltos cimdos un arī kakla saite drīkst būt tikai balta. Apavi—laka kurpes, galvas segs — cilindris. Pie krūtim ligavainim mēdz būt miršu pušķis. Ligavas tērps — balta kleita. Ligavas galva pušķota zaļiem vai ziedošiem miršu zariņiem. Atraitnes nes miršu vainagu vis apkārt galvai. Ligavai galvā mežģinu šķidrauts, kura siešanas veidu noteic mode. Rokā ligava nes miršu un ziedu pušķi. Kurpes ligavai baltas un tādī pat cimdi. Viesi kāzās ierodas viselegantākos uzvalkos. Katra viesā pienākums ir būt jautram. Tādēļ kāzās atļautas dažādas vaļības, kas citās viesībās nav pielaižamas. Kāzu mielastu notur tūliņ pēc laulšanas ceremonijas. Jaunlaulātie ieņem goda vietas. Galds greznots daudzām puķēm. Par godu jaunajam pārim kāds no viesiem tura runu. Ja pie mielasta piedalās arī mācītājs, tad tas tur runu. Ligavainis uz runām atbildēt nemēdz. Ja jaunlaulātie dodas kāzu ceļojumā, tad tas parasti notiek jau kāzu naktī. — Jāpiezīmē, ka jaunlaulātie var nozust no viesībām bez atvadīšanās, pirms tās beigšanās. — Kāzās parasti arī dejo.

VĀRDA UN DZIMŠANAS DIENAS saistītas ar dāvanu pasniegšanu. Jādāvina derīgā un patīkama lieta. Dāvāna jānosūta gavilniekam kopā ar dāvinātāja vizītkarti attiecīgās dienas rītā. Pēc tam dāvinātājs ierodas personīgi apsveikt gavilnieku. Dāvānu apsvēicējs var nonēst arī personīgi. Dāvānu saņēmējam jāizrāda priecīgs pārsteigums par dāvānu. Katra dāvāna svimību dienā jānoliek redzamā vietā. Ja tā būs nolikta citur — dāvinātājs apvainosies:

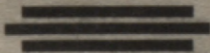
GALA VĀRDS

Vispārējie norādījumi par pareizu uzvešanos sabiedrībā.

- 1) Esi pret visiem laipns un izpalīdzīgs, sevišķi pret vecākiem cilvēkiem.
 - 2) Esi vienmēr kavalieris dāmam, dodot tām savu sēdvietu, jā tādās viņām trūkst.
 - 3) Publiskās vietās vai braucot tramvajā, autobusā u. t. t. nesarunājies skaļi ar savu draugu. Jums jārunā klusi, lai citus netraucētu ar tiem neinteresantām runām.
 - 4) Ģērbties arvienu cik vien iespējams labi un akurāti.
 - 5) Neuzsāc nekur intīmas sarunas ar nepazīstamiem cilvēkiem.
 - 6) Nekad nelielies un neizcel savas spējas ar muti. Ļauj lai darbi runā, jo darbiem ticēs, bet vārdiem ne.
 - 7) Nepel un nekritizē to, ko tavu sarunu biedris ciena.
-

Pielikums.

Vispārēji norādījumi
par
vēstulju rakstīšanu
un
dažādu rakstu
sastādīšanu.

Par cilvēka kulturēlo stāvokli un izglītību spriež no viņa raksta. Un var teikt gandrīz nemaldīgi. Rakstā, vēstulē, cilvēks parāda savu garīgo seju. Tādēļ jāraugās, lai rakstītā vēstule būtu pareiza formas un izteiksmes ziņā.

Tā kā mūsu zemē šeit visvairāk grēko, tad turējam par vajadzīgu sniegt īsus, vispārējos norādījumus par vēstuļu rakstīšanu un dažādu rakstu sastādīšanu.

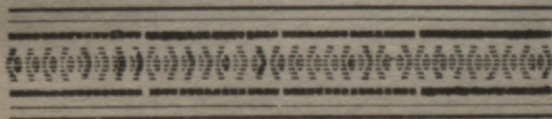
Vārds „vēstule“ ir radies jaunākos laikos. To ieveda atmodas laikmeta darbinieks, cienījamais K r o n v a l d u A t i s. Agrāk ta vārda vietā lietoja „grāmatā“. Vēl tagad veci ļaudis lieto šo vārdu apzīmējot vēstuli.

Vēstule arvien nes kaut kādu vēsti. Tādēļ lūk, šis nosaukums.

Pilnīgi, noapaļotai vēstulei jā sastāv
no šādām daļām:

- 1) Uzruna.
- 2) Ievads.
- 3) Izklāstījums.
- 4) Noslēgums.
- 5) Rakstītāja paraksts.

Bez tam katrā vēstulē tiek uzrādīta
rakstišanas vieta un datums.

Vēstuļu paraugi.

I. Vēstule draugam.

Platupē, 15. okt. 1931. g.

Miļo draudziņ!

Pēc ilgiem laikiem apmeklēju tevi ar dažām rindiņām

Lieta, lūk, šāda. Man šinīs dienās nāksies iebruukt Rīgā. Jānokārto dažādas darišanas, zemes bankā un citās iestādēs. Domāju, ka būšu spiests uzturēties galvas pilsētā vairākas dienas.

Sakarā ar to man pie tevis ir šāds lugums: vai tu neatļausi man šīs dienās uzturēties savā dzīvoklī? Es nemilu viesnīcas un man Rīgā nav vairāk citu draugu un radu.

Es esmu nodomājis iebruukt Rīgā rākošo piektdien ro rita. Jā manu lū-

gumu nevari izpildīt, tad paziņo man par to
 Ceru, ka nebūšu tevi apgrūtinājis un
 palieku tev uzticīgais

K. Bērziņš.

Šīnī vēstulē mēs viegli atrodam visas
 sastāv daļas:

Uzruna: Miļo draudziņ.

Ievads: Pēc ilgiem laikiem. . .

Izklāstījums: Lieta, lūk, šāda . . .

Noslēgums: Ceru, ka nebūšu . . .

Paraksts: K. Bērziņš.

VEIKALNIECISKA VĒSTULE.

Mežciemā, 13. okt. 1931. g.

F-mai „A. Briedis un S-ba Rīgā.

Atbildot uz Jūsu vēstuli no 1. okt.
 š. g. zem № 152, ar šo pagodinos pazi-
 ņot, ka segumu Jūsu rēķinam Ls 215.—
 esmu šodien iemaksājis Jūsu pasta tekošā
 rēķinā.

Tā kā vecais parāds ar to ir nokārtots, laipni lūdzu izsūtīt man 2 kastes rozīnes „Sun-Maid“.

Sūtījumu lūdzu adresēt uz staciju „Mežciemi“ uz mana vārda.

Ar cienību

A. Briedis.

Kolonial preču veikals
Mežciemā.

Veikalnieciskās vēstules (korospondence) jā sastāda īsi un vajadzība jāizteic noteikti un skaidri. Nekādi lieki, neskaidri vārdi vai pārprotami izteicieni nav pieļaujami.

MILESTĪBAS VĒSTULE.

Šeit gan grūti dot kādu visiem pieņemamu paraugu, jo vēstules saturs un tonis ir piemērots katreizējam gara stāvoklim un jūtu stiprumam. Tomēr, pieņemot vidusmēra apstākļus, priekš inteliģenta raks-

titāja varam dot šādu tekstu, ko ņemam no kāda renesanses laikmeta franču romāna, jo mila esot mūžam jauna.

Parizē, 1785. gadā
sestā lapu mēneša dienā

Miļo meitenit.

Atkal manas rakstu rindiņas apmeklē tevi, lai paustu Tev par savām degošām mīlas jūtām, par savām ilgām pēc tevis.

Manas domas kavējas pie tevis no rīta līdz vakaram, un nakts miegā tu esi manu sapņu tēls.

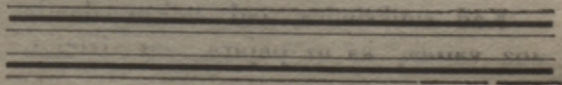
Diēnas, kād neredzu Tevis, man ir tumšas un drūmas. Bez tevis mana dzīve būtu bez saules, bez tevis, ak vienīgā . .

Visa mana būtne tiecas pēc tevis, kā stāds pēc gaismas.

Kad satiksimies, tad teikšu daudz daudz vairāk, kā uz papīra var izteikt.

Pagaidām sūtu tev tūkstoš skūpstu,
ko ņemšu tev atkal atpakaļ, kad būsīm
vienatnē.

Tevi mūžam mīlošais
Jean Lèveux.

Ielūgumi ģimeņu svinībās.

Ģimenes svinībās ielūdz ar drukātām kartiņām, kuras piesūta ne vēlāk kā 2 ned. priekš svinībām. Kartiņa sastādama apm. šādā veidā:

1. Iesvētībās.

Pagodināmieš ielūgt Jūs uz mūsu meitas Ernas

I e s v ē t i š a n a s s v i n i b ā m

28. aprīli š. g. plk. 7 vakarā, Lielupes pagasta „Zivtiņu” mājās.

M. un P. Ozoliņi.

„Zivtiņos”, 2. martā 1932. g.

2. Saderināšanās

Laiņni lūdzam pagodināt ar savu klātbūtni mūsu

s a d e r i n ā š a n ā s s v i n i b ā s

vētdien, 25. februārī 1932. plk. 7 vakarā
Lapmežu „Stūrišos“.

Erna Bērziņš
Kārlis Graudiņš

Lapmežā, februārī 1932. g.

3. Laulības.

Laipni lūdzam ar savu klātbūtni pa-
godināt

mūsu laulāšanu

kas notiks Māras baznīcā 6. martā š. g.
plk. 11 ritā, un pēc tam kāzu svinībās
Kurmāju ielā Nr 25, dz. 6, Rīgā.

Erna Bērziņš.
Kārlis Graudiņš.

Rīgā, 6. martā 1932. g.

4. Kristības.

Laipni lūdzam pagodināt ar savu klāt-
būtni mūsu dēliņa Elmarīņa

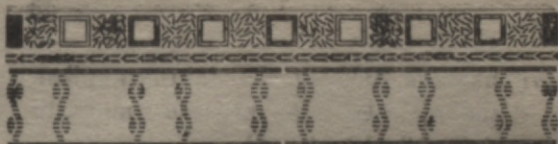
kristības

Pāvilbaznicā 1932. g. 28. februārī, plkst.
12. dienā un pēc tam kristību mielastu
Bērzu ielā № 113, dz. 32.

K. u. R. Liepiņi.

Rīgā, 21. februārī 1932. g.

Iesniegumi valsts iestādēs.

Valsts iestādēs iesniedzamie raksti jā sastāda pēc īpaša parauga. Visiem rakstiem jābūt sastādītiem īsi un lietderīgi, ar skaidri izteiktu vajadzību. Lieku vārdu vai neskaidru izteicienu nedrīkst būt.

1. paraugs.

Godātajam

Valmieras apriņķa priekšnieka kungam,

Latv. pilsoņa Kārļa Bērziņa.

dzīvojoša Valmierā

Bērzu ielā Nr 36, dz. 1.

L ū g u m s.

Ar šo pagodinos Jūs laipni lūgt,
Priekšnieka kungs, izsniegt man atļauju

vienkāršas zistemās revolvera turēšanai.

Minētais ierocis man nepieciešami vajadzīgs personīgai drošībai un mantas apsargāšanai.

Valmierā, 7. martā 1932. g.

Kārlis Bērziņš.

2. paraugs.

Augsti godātam

Latvijas Saeimas

Priekšsēdētāja kungam.

Ar šo mēs apakšā parakstījušies Ziemeļ-Latvijas pierobežas iedzīvotāji uzdrošināties griezties pie Jums, Prezidenta kungs, ar sekošo iesniegumu.

(seko izklāstījums, piem. robežu pārejas noteikumu lieta.)

Griežot Jūsu vērību uz augšminētām nenormālībām, mēs pazemīgi lūdzam, Prezidenta kungs, Jūsu gādību dēļ attiecīgu, apstākļiem piemērotu noteikumu izdošanās.

Rūjienā, 1. oktobrī 1931. g.

(Seko paraksti, pilni vārdi un adreses.)

Iesniegumi tiesu iestādēm.

**SŪDZĪBA MIERTIESNESIM
KRIMINĀLĀ LIETĀ.**

God. Rīgas ... iecirkņa Miertiesneša kgm.

Latv. pilsoņa Kārļa Vāveres
dzīvojoša Ezersalas ielā Nr 7,
dzīv. 3, Rīgā.

Lūgums

Ar šo pagodinos lūgt Jūs, Tiesneša kungs, saukt pie atbildības pilsoni Pēteri Ermansonu, dzīv. Rīgā, Ezersalas ielā Nr 7, dz. 4, kurš mani, ša gada 15. oktobri, manas mājas sētā, rupjā kārtā apvainoja nosaukdams pa „blēdi“ un nolamādams vēl citiem apvainojošiem vārdiem.

Pie minētā notikuma bija klāt sekotās personas, kuras lūdzu izsaukt par lie-

ciniekiem: Ludis Auziņš, dzīv. Ezersalas
ielā Nē 6, dz. 1 un Milda Lapīņ, dzīv.
Ezersalas ielā Nē 7, dz. 2.

Rīgā, 17. februārī 1932. g.

Kārlis Vāvere.

SŪDZIBA MIERTIESNESIM CIVILĀ LIETĀ.

God. Bauskas pilsētas Miērtiesneša kgm.

Latv. pilsoņa Atta Ozola
dzīv. Bauskā, Lauku ielā
Nē 3, dz. 7.

Lūgums.

Laipni lūdzu Jūs, Tiesneša kungs, pie-
spriest man no Jēkaba Laučiņa, dzīv. Bauskā
Liepu ielā 7, dz. 2. man pienākušos no vi-
ņa Ls 72.— (septiņdesmit divus latus), ku-
rus viņš man ir parādā saskaņā ar klāt-
pielikto parāda zīmi.

Bauskā, 1. februārī 1933. g.

Attis Ozols.

Pielikums: 1 parāda zīme.

Sūdzība Apgabaltiesai.

Rīgas apgabaltiesas . . . civiļ nodaļai

Latv. pilsoņa Arvida
Paegles, dzīv. Rīgā
Kalmenes ielā 10, dz. 2.

LŪGUMS.

Ar šo pāgodinos lūgt apgabaltiesu
piespriest man no mana bijušā tirdzniecī-
kā uzņēmuma „Grauds“ līdzīpašnieka
Osvalda Blumberga man no viņa, uz klāt-
pielikta līguma pamata [pienākūšos vienu
tūkstoti latu, kurus tas miera ceļā man
nemaksā:

Osvalds Blūmbergs dzīvo Rīgā, Liep-
meža ielā 12, dz. 6.

A. Paegle

Pielikumā: 1 līgums no 1. zept. 1930. g.
sastāvošs no 4 lapām.

Sūdzību lietas, par kurām apsūdzētam draud kaut kāds sods, sauc par kriminālām lietām, bet tādas, kurās no apsūdzētā prasa tikai materiālu atlīdzību (naudu) — par civilām lietām.

IESNIEGUMS TIESU IZPILDĪTAJAM.

Valmieras apriņķa tiesu izpildītāja kungam
Latv. pilsoņa Jāņa
Vaivara, dzīv. Mendzelēs
pag. „Liepceļu“ mājās.

LŪGUMS.

Ar šo laipni lūdzu piedzīt man par labu no Mēdzeles pag. „Mežmalu“ mājas īpašnieka Antona Virsiša, dzīvojoša tanis pat mājās, simts divdesmit piecus latus (Ls 125. —) saskaņā ar klātpielikto tiesas izpildu rakstu.

Labprātīgas nemaksāšanas gadījumā lūdzu apķīlāt un pārdot viņa kustamo mantu, atrodošos turpat un sastāvošu no lauksaimniecības inventāra un lopiem.

Mēdzeles pagastā, 11. septembrī 1931. g.

Jānis Vaivars.

Pielikums: 1 tiesas izpildu raksts

Nr 175 no 5. zept. š. g.

Kas katram jazin par valsti, valdību un likumu.

Mūsu sabiedrībā parasts daudz runāt un spriest par politiskiem jautājumiem, tas ir, par Valdības darbību un valsts lietām.

Bet esmu novērojis, ka daudzi, citādi pietiekoši izglītoti pilsoņi, ir pilnīgā neziņā, par to, kas ir valsts vara un ka viņa darbojas. Tādēļ turu par vajadzīgu sniegt īsas ziņas par šām iestādēm, kas katram nepieciešami jāzina.

Likumu, ar kuru noteikts valsts iekārtas veids un pilsoņu galvenās tiesības sauc par Satversmes likumu jeb Valsts Satversmi.

Latvija pēc savas satversmes ir demokrātiska republika, un visi pilsoņi vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.

Valsts varas orgāni, jeb iestādījumi, kas valsti pārvalda mums ir 3.

- 1) Valsts prezidents.
- 2) Saeima.
- 3) Valdība.

Valsts prezidents ir valsts augstākais, vadonis, kas reprezentē valsti, t. i. rīkojās un runā valsts vārdā. Prezidents izsludina ar savu parakstu likumus un tikai tad tie var stāties spēkā. Prezidents ir arī valsts bruņoto spēku augstākais vadonis.

Saeima ir likumdošanas vara, kas izdod likumus un iecel (izvēl) valdību šo likumu izpildīšanai. Saeima kontrolē valdības darbību, un valdībai jāatkāpjas no varas, ja viņa dara kaut ko tādu, kam Saeima nepiekrīt.

Valdībai ir izpildu vara, kuras uzdevums ir raudzīties lai likumus kārtīgi izpildītu. Valdība sastāv no ministriem, kuru izrāuga tā persona, parasti Saeimas loceklis, kuru uz to aicinājis Valsts prezidents. Valdība atbildīga Saeimas priekšā par savu darbību. Ja Saeima nav mierā ar Valdību vai kādu tās locekli, tad tā izteic neuzticību. Valdībai tad tūlī jāat-

kāpjas no varas un šādu stāvokli sauc par v a l d ī b s k r ī z ī. Valdības krīze, tā tad, ir stāvoklis, kad vecai valdībai vairs nav uzticības, bet jauna vēl nav izraudzīta.

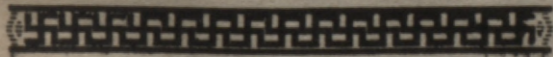
Valdībai ir tiesības arī izdot likumus bet tiem pēc tam jātop apstiprinātiem no Saeimas. Šādu tiesību valdībai dod satversmes 81. pants, tādēļ valdības izdotos likums sauc par 81-mā panta kārtībā izdotiem.

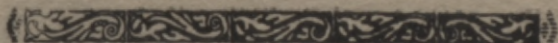
Valdību svarīgākos lēmumus taisa vienkopus apspriežoties, bet mazāk svarīgos izlemj katrs ministrs savā resorā atsevišķi. Valdību vienkopus sauc arī par Ministru kabinetu.

Valdības vecāko jeb priekšsēdētāju sauc par Ministru prezidentu. To nevajag sajaukt ar Valsts prezidentu.

Valdības darbību katram ir atļauts kritizēt un neatzīt par pareizu, bet tādēļ ne mazāk visi valdības rīkojumi jāizpilda. Valsts iekārtu, turpretim, nav brīv kritizēt un noliegt. Par to draud smags sods. Nav brīv arī kritizēt Valsts Prezidenta rīcību nēdz arī nonīcīnāt viņa personu, zīmēt to

karikatūrās u. t. t. Tāpat aizliegts nicinoši
izteikties par valsti pašu un par valdošo
(suvereno) latviešu tautu.

SLUDINAJUMS.

Visāda veida

drukas darbus

glīti un ātri izgatavo izdevn.

„Jaunā Doma“ drukatavā,

Rīgā, Kr. Barona ielā 16-18.

CENAS PAZEMINĀTAS!

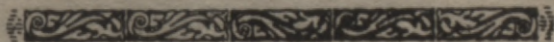
Vizitkartes, ducis no — — — 40 snt.

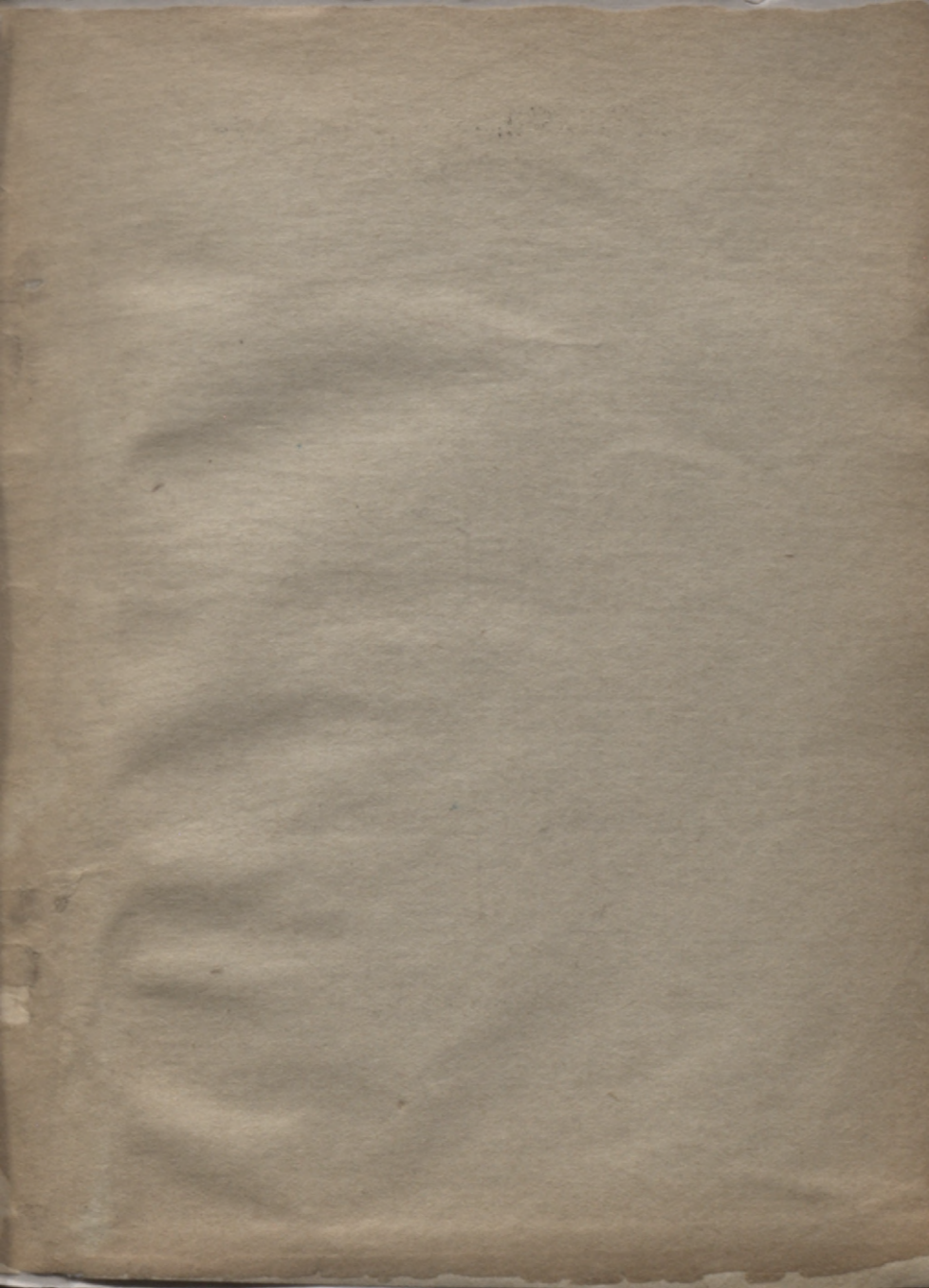
Ielūgumus ģimeņu svinībās ducis no — — — — — Ls 1,80

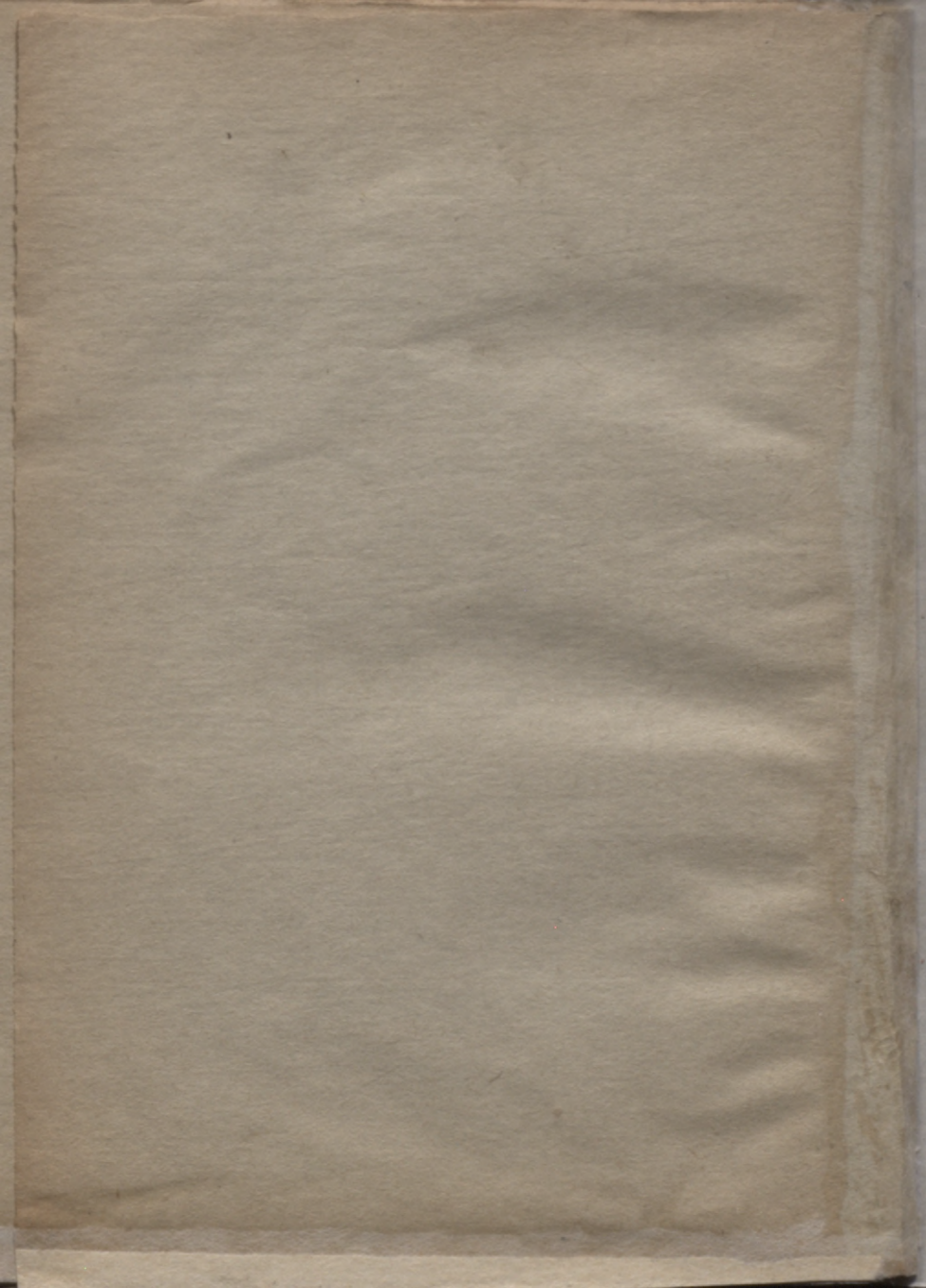
Kāzu, saderību u. t. t. paziņojumi ducis no — — — — — Ls 1,50

u. t. t.

Visus drukas darbus vār pasūtīt pa pastu, iemaksājot par tiem mūsu pāsta tek. rēķ. № 10462. attiecīgu zumu, vai iesūtot to 20 snt. pastmarkās. Par lielākiem darbiem pieprasams cenas aprēķins.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308047461

[08'0]